

NOTAT

Til
Økonomiudvalget
Kopi

Fra
Jane Eichenwald Henriksen

Emne
Om OPP

Sagsbehandler
Jane Eichenwald Henriksen
Direkte telefon
99 74 12 52
Dato
14. juli 2023
Sagsnummer
23-002091

Offentlig privat-partnerskab

Et offentlig-privat partnerskab (OPP) er et samarbejde mellem det offentlige og private virksomheder. Det adskiller sig fra traditionelle udbudsformer ved, at det indebærer en længerevarende og tættere samarbejdsrelation mellem parterne. OPP kan bruges til at gennemføre større projekter, hvor både offentlige og private ressourcer og kompetencer kombineres.

Når det kommer til forskellene mellem OPP og traditionelle udbudsformer, er der nogle væsentlige punkter:

1. **Samarbejde og risikodeling:** I OPP er der en større grad af samarbejde mellem det offentlige og private partnere, hvor både ressourcer og risici deles.
2. **Langvarige kontrakter:** OPP indebærer typisk langsigtede kontrakter, der strækker sig over flere år eller årtier. Dette muliggør investeringer og drift af projekter, der ellers ville være svære at gennemføre med kortsigtede kontrakter. Omvendt stiller det også store krav til den initiale kontrakt.
3. **Innovation og effektivitet:** OPP fremmer innovation og effektivitet gennem samarbejdet mellem det offentlige og private sektor. Den private part kan bidrage med ekspertise, teknologisk viden og finansielle ressourcer, der kan føre til forbedrede løsninger og bedre resultater. Ved at udbyde projekterne baseret på funktionskrav øges incitamentet til at udvikle innovative løsninger. Funktionskravene fokuserer på, hvad der leveres - og ikke, hvordan det gøres. Udbuddet kan ske gennem en konkurrencepræget dialog, hvilket giver bestilleren og de potentielle leverandører en mulighed for at forventningsafstemme det grundlag, løsningen udbydes på.

OPP kan have flere **fordele**, herunder:

1. **Ressourceoptimering:** Det offentlige kan drage fordel af den private sektors ekspertise, innovationsevne og finansielle ressourcer, hvilket kan føre til mere effektive og omkostningseffektive projekter. Typisk løber en OPP-kontrakt i 25-30 år med en direkte sammenkædning af projektering, anlæg, efterfølgende drift, vedligehold og finansiering i samme udbud. OPP-selskabet får herigennem et incitament til at optimere ikke blot anlægsfasen, men hele forløbet fra design over anlæg til drift og den løbende vedligeholdelse. Der er således et særligt stort fokus på total-økonomien.
2. **Risikodeling:** Ved at dele risici og ansvar mellem det offentlige og private kan OPP mindske den enkelte parts eksponering og skabe incitamenter for begge parter til at opnå gode resultater. Gennem en systematisk kortlægning identificeres alle relevante projektrisici. Bestilleren og

projektselskabet fordeler risici således, at hver risiko håndteres af den part, der bedst kan påvirke og bære den.

3. **Længerevarende samarbejde:** OPP muliggør langvarige partnerskaber, hvilket kan skabe stabilitet, kontinuitet og bedre muligheder for at imødekomme komplekse behov over tid. Da OPP-selskabet typisk er ejer af aktivet i 25-30 år, og der aftales en fast pris ved indgåelse af OPP-kontrakten, har OPP-selskabet et incitament til at prissætte alle risici fra starten, hvorved der opnås større budgetsikkerhed på kontraheringstidspunktet.
4. **Incitament til hurtigere færdiggørelse.** I en OPP-kontrakt er det normalt, at leverandøren først opnår betaling ved ibrugtagning. Derved opstår der nogle stærke incitamenter til at overholde de aftalte tidsplaner.

Ulemper

Det er vigtigt at være opmærksom på, at OPP også kan have udfordringer og risici. Nogle af disse omfatter potentiel mistillid fra offentligheden, komplekse kontraktstrukturer og mulighed for højere omkostninger sammenlignet med traditionelle udbudsformer. Behovet for omfattende juridisk og anden bistand i forbindelse med etablering af selskabskonstruktion og kontraktkompleks samt administrativ byrde ved implementering kan betyde **højere transaktionsomkostninger**. Rammerne for byggeri og drift fastlægges forlods og evt. justering heraf efterfølgende, vil fordrer forhandlinger og tillæg til den oprindelige kontrakt.

Herudover gælder, at den private sektors finansieringsomkostninger er som udgangspunkt højere end lånerenten hos kommunen. Hertil kommer, at kommunen skal deponere svarende til anlægsudgiften.

Fordelene ved OPP er ikke altid tilstrækkelige til at opveje finansierings- og transaktionsomkostningerne. Beslutningen om at anvende OPP bør derfor som udgangspunkt afspejle, at OPP-projektet samlet set giver merværdi sammenlignet med en traditionel løsningsmodel.

OPP skal implementeres med omhu, og der bør være klare retningslinjer og juridiske rammer for at sikre, at det offentlige og private partnerskab fungerer effektivt og i overensstemmelse med fælles mål og samfundsinteresser.

Særligt i relation til anlægsrammen:

Kommunen har med OPP mulighed for at skabe byggeaktivitet ud over det råderum der er i anlægsrammen, da OPP byggeri ikke tæller med under den kommunale anlægsramme. Det skyldes, at kommunen ikke umiddelbart har en anlægsudgift til et OPP-projekt, men i stedet er forpligtet til at betale husleje i en længere årrække. Denne husleje belaster servicerrammen (drift).

Samtidig skal kommunen i stedet deponere en tilsvarende udgift i takt med at byggeriet færdiggøres. Dette deponerede beløb frigives i lige dele over 25 år. Det er således altid en forudsætning, at kommunen har råd til byggeriet. Deponeringsforpligtigelsen sidestiller ejer- og lejerforhold og sikrer dermed, at det ikke er finansieringsmodellen, der er den motiverende faktor for at indgå aftaler om OPP.

Efter aftalens udløb, (fx 25 år) overtager kommunen byggeriet og betaler en overtagelsespris, der tager højde for bygningens stand og værdi på det pågældende tidspunkt, at efter hvad der indledningsvist er aftalt.

For en del år tilbage var der i økonomiaftalerne skabt mulighed for at søge fritagelse for deponering i OPP projekter med henblik på at fremme denne organiseringsform. En sådan mulighed eksisterer ikke længere.

Vide mere?

En mere uddybende beskrivelse kan [læses på konkurrence og forbrugerstyrelsens hjemmeside](#).